

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Боряна Миткова Нарашкевова-Симеонова, дм

на дисертационния труд на ас. д-р Петър Атанасов Атанасов

на тема **ПРОФЕСИОНАЛНА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ НА БОЛНИЧНИТЕ
ЛЕКАРИ – СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ**

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“
по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и
фармацията“,

профессионалено направление 7.1 Медицина
област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт

Дисертационният труд на ас. д-р Петър Атанасов Атанасов е одобрен и насточен за публична защита от разширен катедрен съвет на катедра Социална медицина и здравен мениджмънт. Със заповед № 1733/05.07.2016 г. на Ректора на Тракийски университет, Стара Загора и решение на Факултетния съвет на Медицински факултет (Протокол № 7/27.06.2016 г) е определена процедура по защита на дисертационния труд и назначено научното жури. В качеството си на член на настоящето научно жури, представям настоящето становище.

Кратки биографични данни за докторанта ас. д-р Петър Атанасов Атанасов.

Петър Атанасов Атанасов завършва медицина през 1986 г. във ВМИ, Пловдив. В периода 1992 – 1996 г. придобива специалностите хирургия и онкология. Д-р Атанасов работи като хирург в страната и зад граница, и специализира в областта на онкологията, лапароскопската хирургия и ехографската диагностика.

Наред с клиничната дейност и клинични специализации, д-р Атанасов се развива и като мениджър. Последователно е изпълнителен директор на два болници в област Стара Загора – МБАЛ, Гъльбово и УМБАЛ „Проф. Ст. Киркович“. Придобива ОКС „Магистър по стопанско управление“ във ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“, завършва и квалификационен курс по здравен мениджмънт към Факултета по обществено здраве, МУ, София и курс по оценка и акредитация на лечебни заведения към Националния център по обществено здраве и анализи. От 2014 г. д-р Петър Атанасов е избран за асистент по социална медицина и здравен мениджмънт в катедра Здравни грижи на Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора.

Характеристика, обем и структура на дисертационния труд.

Представеният труд отговаря напълно на съвременните изисквания за научно-изследователско изследване в рамките на една дисертация. Съдържа 155 страници, онагледен с 57 фигури, 6 таблици и едно приложение. Дисертацията има следната **структура и обем:** въведение – 1 страница; литературен обзор - 50 страници; цел и задачи – 2 страници, материали и методи – 4 страници, собствени резултати - 42

страници, обсъждане – 14 страници, изводи и приноси – 7 страници, литература – 22 страници, приложения – 6 страници.

Литературният обзор обхваща една четвърт от дисертацията. С този обширен литературен обзор докторантът показва задълбочено познаване на същността и цялостното развитие на проблематиката. Той извежда някои интересни подзаглавия – дефиниции и теории за удовлетвореността от работа; историческо развитие и съвременно състояние на проблемния кръг; професионална удовлетвореност на общопрактикуващи лекари; професионална удовлетвореност на болнични лекари; специализирани скали и въпросници за оценка на професионалната удовлетвореност на лекарите; социално-икономическите и организационните фактори; влияещи върху професионалната удовлетвореност, приноси на българската научна общност; критична оценка на литературата върху развитието и съвременното състояние на проблема. Използваните литературни източници са 227 на брой, от тях 34 са на български изследователи (публикувани на български и английски език). Останалите са 193 англоезични източника на изследователи от целия свят (Великобритания, Германия, Швейцария, Гърция, скандинавските страни, Испания, Италия, САЩ, Китай, Япония, Етиопия, Индия, Уганда, Тайланд, Азъrbайджан).

Актуалност на дисертационния труд.

Темата на дисертационния труд е актуална и значима в настоящия етап от развитието на здравната система в България. Съвременният модел на здравеопазване поставя все по-сериозни предизвикателства пред лекарите, те трябва да работят в среда с повишени очаквания на обществото, в условия на внедрен пазарен механизъм на управление, като останат достатъчно мотивирани и удовлетворени от полагания от тях труд.

Водещите фактори, които оказват влияние върху професионалната удовлетвореност на болничните лекари са: място в служебната йерархия и възможности за кариера; инфраструктура на лечебното заведение; използване на нови технологии; участие в управлението; неблагоприятни въздействия на работната среда; организация на работата в болничното заведение; научно-изследователска дейност; възможности за специализация и повишаване на квалификацията; заплащане на труда; междуличностни взаимоотношения – взаимоотношения между лекари и пациенти, между колеги, между ръководители и подчинени.

Оценка на целта, задачите и методичния подход.

Целта е проучване на основните характеристики на професионална удовлетвореност и мотивация на лекарите в българските болници като основен компонент за качеството на здравното обслужване. За постигането на тази цел докторантът си е поставил шест приоритетни задачи. Използвани са следните изследователски методи – документален метод, социологически метод (пряка индивидуална анкета), математико-статистически методи (описателна и аналитична статистика). Анкетната карта за набиране на първична социологическа информация е изработена от автора и е апробирана. Социологическото изследование обхваща 830 лекари, работещи в пет областни и шест общински болници в Южна и Югоизточна България (респонс рейт – 73,73%).

Оценка на резултатите.

Анализът на резултатите е представен в две части – собствени резултати и обсъждане, и съставлява близо 40 % от целия обем на дисертационния труд. В представянето на резултатите и тяхното обсъждане проличава умението на докторанта да борави с научна информация, да представя резултатите по предвидените критерии, да прилага статистическите методи и да интерпретира получените резултати чрез методите на анализ и синтез. Авторът формулира собствените резултати в пет раздела: **1) основни професионални характеристики на лекарите в българските областни и общински болници; 2) професионална удовлетвореност на лекарите в българските областни и общински болници; 3) мотивация за труд на лекарите в българските областни и общински болници; 4) влияние на някои социално-икономически фактори върху професионалната удовлетвореност; 5) влияние на някои социално-психологически фактори върху професионалната удовлетвореност.**

Докторантът е представил своя анализ на сложните интердисциплинарни проблеми на професионалната удовлетвореност на лекарите в българските болници. Условията на труд, заплащането, организацията на работа в лечебното заведение и възможностите за повишаване на квалификацията са сред водещите социално-икономически фактори, влияещи върху професионалната удовлетвореност на лекарите в болницата. От социално-психологическите фактори се очертават като влияние върху професионалната удовлетвореност - взаимоотношенията между колеги в лечебното заведение и влиянието на семнайките взаимоотношения. Мотивацията за труд се влияе силно от заплащането, единствено в областните болници, докато в общинските е основно повлияна от престижността на лекарската професия.

Приносите на дисертационния труд на д-р Петър Атанасов Атанасов са определени от изследователя основно като научно-приложни.

Докторантът е направил **оригинални препоръки** към редица държавни институции в областта на здравеопазването и в областта на образованието, както и към ръководителите на лечебни и висши учебни заведения. Той счита, че е необходимо „настъпително провеждане на целенасочена и научно-обоснована здравна политика в нашата страна”, която дава възможност „изявяването на мотивацията и пълноценната реализация в съвременните трудни условия в здравеопазването”. Като забележка може да отправя единствено, че приносите са представени като част от раздела Обсъждане, а не са изведени като отделна част на дисертацията (както е възприетата структура за дисертационен труд).

Във връзка с дисертационния труд докторантът д-р Петър Атанасов Атанасов е реализирал **6 публикации**.

Лични впечатления: Имам отлични лични впечатления от д-р Атанасов, от първия момент на съвместната ни работа в катедра Социална медицина и здравен мениджмънт. Той притежава умения за работа в екип, на толерантност и такт, а в чисто професионален аспект проявява непрекъснат стремеж за усъвършенстване и развитие в попрището на социалната медицина.

Заключение:

На базата на гореизложеното **изразявам положителна оценка** за представения от ас. д-р Петър Атанасов Атанасов – докторант на самостоятелна форма на обучение към катедра Социална медицина и здравен мениджмънт – Медицински факултет,

Тракийски университет, дисертационен труд на тема „Професионална удовлетвореност на болничните лекари – съвременни проблеми и решения”.

Давам с увереност **своя вот „ДА”** и предлагам на Уважаемото жури да присъди образователна образователна и научна степен „Доктор” по научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” на д-р **Петър Атанасов Атанасов**.

18.09.2016 г.

Стара Загора

Изготвил становището:

доц. д-р Б.Парашкевова-Симеонова, дм

